

Sygn. akt V Pz 19/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim

w składzie następującym :

Przewodniczący: **Sędzia SO Beata Łapińska**

Sędziowie: **SO Magdalena Marczyńska**

Sędzia SR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk (spr.)

Protokolant: Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. D. (1), K. G., A. M.

przeciwko D. W.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych

w przedmiocie zażalenia pozwanego na postanowienia Sądu Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. zawarte w punkcie II ppkt 2 i w punkcie III ppkt III wyroku z dnia 16 marca 2015 roku w sprawie sygn. akt IV P 222/11 w przedmiocie nie obciążania powodów M. D. (1) i K. G. kosztami procesu

postanawia:

1. **oddalić zażalenie;**

2. **zasądzić od pozwanej D. W. na rzecz powodów M. D. (1) i K. G. kwoty po 150,00 zł (sto pięćdziesiąt złotych) dla każdego powoda z tytułu zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. wyrokiem z dnia 16 marca 2015 roku w sprawie sygn. akt IV P 222/11 w punkcie II ppkt 1 oddalił powództwo powoda M. D. (1) przeciwko D. W., zaś w punkcie II ppkt 2 nie obciążył powoda M. D. (1) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, natomiast w punkcie III ppkt 1 zasądził od pozwanej D. W. na rzecz powoda K. G. kwotę 66,94 złotych tytułem wynagrodzenia za godziny nadliczbowe i ekwiwalentu za urlop, w ppkt 2 oddalił powództwo w pozostałej części, a w punkcie III ppkt 3 nie obciążył powoda K. G. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

W ocenie Sądu charakter sprawy daje podstawę do zastosowania normy art. 102 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienia zawarte w punkcie II ppkt 2 i w punkcie III ppkt 3 wyroku uwnioskował pełnomocnik pozwanej zaskarżając je w całości oraz zarzucając im:

1. w obu sprawach - niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisu postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. w

związku z art. 361 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia o kosztach procesu i ograniczenie tego obowiązku do przytoczenia przepisu art. 102 k.p.c.;

2. w obu sprawach – sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 102 k.p.c. poprzez uznanie, iż charakter sprawy daje podstawy do zwolnienia powodów z obowiązków ponoszenia kosztów procesu;

- art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu poprzez niezastosowanie w sprawie;

- w sprawie K. G. dodatkowo art. 100 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie.

Wskazując na powyższe pełnomocnik pozwanej wniósł o zmianę zaskarżonych orzeczeń o kosztach poprzez zasądzenie od powoda M. D. (1) na rzecz pozwanej D. W. kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w kwocie 1800 złotych oraz zasądzenie od powoda K. G. na rzecz pozwanej D. W. kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w kwocie 1800 złotych. Ponadto wniósł o zasądzenie oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie pełnomocnik powodów wniósł o jego oddalenie, zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanej okazało się nieuzasadnione, a argumentacja w nim przedstawiona nie mogła ostatecznie zmierzać do weryfikacji zaskarżonego postanowienia.

W będącej przedmiotem osądu sprawie Sąd Rejonowy odstąpił od wyrażonej w art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu na rzecz zastosowania regulacji wskazanej w art. 102 k.p.c. Kwestią zasadniczą było zatem ustalenie, czy po stronie powodów wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek uprawniający Sąd do skorzystania z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c.

Na wstępie wskazać należy, że o ile w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w przedmiocie kosztów sądowych przewidziane są szczególne regulacje, zawarte obecnie w ustawie z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2014 roku, Nr 1025 ze zm.), o tyle w przypadku wynagrodzenia pełnomocników profesjonalnych znajdują zastosowanie ogólne zasady dotyczące zwrotu kosztów procesu określone w art. 98 i nast. k.p.c.

Wśród nich podstawowy charakter posiada wyrażona w art. 98 § 1 k.p.c. zasada odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą – strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu, tj. koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zgodnie zaś z ustanowioną w art. 98 § 2 i 3 k.p.c. zasadą kosztów celowych, do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Przepis art. 102 k.p.c. przewiduje wyjątek od - odnoszącej się do obowiązku zwrotu kosztów postępowania - zasady odpowiedzialności za wynik procesu i pozwala na odstąpienie od niej „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Fakt ich nastąpienia (bądź braku) podlega indywidualnej ocenie sądu orzekającego przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności rozpoznanej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8.08.2012-, III CZ 43/12).

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika przy tym, że do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Należy zatem uznać, że przepis art. 102 k.p.c., który umożliwia Sądowi nie zasądzenie od strony przegrywającej całości lub części kosztów, urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy – stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu – nie podlega wykładni rozszerzającej. Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu, według doktryny, zaliczyć należy nie tylko te dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony, ale również związane z samym przebiegiem postępowania. Art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2012 r. III CZ 10/12, postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2012 r. IV CZ 117/11, postanowieniu z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 2012 r. III CZ 17/12). Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Przepis art. 102 k.p.c. powinien zatem być zastosowany wyłącznie wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności.

Nie może budzić wątpliwości, iż z uwagi na wyjątkowy charakter normy art. 102 k.p.c. zakwalifikowanie przypadku, jako "szczególnie uzasadnionego" wymaga rozważenia przez Sąd orzekający całokształtu okoliczności sprawy.

Jednocześnie należy podkreślić, iż ingerencja w powyższe uprawnienie Sądu w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia na rozstrzygnięcie o kosztach procesu nie jest wprawdzie wyłączona, jednak ogranicza się tylko do sytuacji, gdy zastosowanie (bądź nie) przez Sąd art. 102 k.p.c. nie zostało w ogóle uzasadnione lub jeżeli nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (postanowienie SN z dnia 9 lutego 2012 roku, III CZ 2/12). Ocena stanów faktycznych pod kątem dopuszczalności zastosowania zasady słuszności odnośnie do obowiązku zwrotu kosztów procesu pozostawiona została bowiem sądowi orzekającemu w sprawie, który powinien kierować się w tym zakresie własnym poczuciem sprawiedliwości.

Ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma zatem charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 roku, III CZ 10/12, Biuletyn SN 2012, nr 4, s. 7).

W danej sprawie zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. nie nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie, a w konsekwencji zarzut skarżącego naruszenia przez Sąd przepisu art. 102 k.p.c. (a tym samym art. 98 i 100 k.p.c.) był całkowicie chybiony.

Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonych postanowień choć w lakoniczny sposób wskazał jako podstawę zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. charakter sprawy. Jak wyżej podniesiono, i do czego nawiązywał w zażaleniu sam pozwany, Sąd Najwyższy w licznych orzecznictwie do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych”, o których mowa ww. przepisie, zaliczył okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie. Sprawa dotyczyła żądania powodów zasądzenia na ich rzecz od pozwanej należności z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, a dodatkowo powód M. D. (2) należności z tytułu ekwiwalentu za urlop. Z uzasadnienia wyroku wynikało, iż Sąd w

odniesieniu do każdego powoda dokonując oceny materiału dowodowego wskazał, iż materiał dowodowy potwierdził twierdzenia powodów, iż pracowali w godzinach nadliczbowych i to zarówno w rozmiarze przekraczającym dobowe normy czasu pracy jak i tygodniowe normy czasu pracy – praca w soboty i niedziele. Ustalenia te zawarte w uzasadnieniu wyroku w odniesieniu do powodów nie były kwestionowane przez pozwaną.

Z powyższego wynikało zatem, iż powodowie wytaczając powództwo mieli podstawy przypuszczać, iż ich powództwo jest zasadne.

Spór dotyczył bowiem wyłącznie, co ustalił Sąd I Instancji, kwestii czy wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i ekwiwalent za urlop zostały wypłacone przez pozwaną w prawidłowej wysokości czy nie.

Powyższe stanowiło przedmiot postępowania. Sąd I instancji gromadził zatem w tym zakresie materiał dowodowy na wnioski stron. Ocenie wiarygodności ewidencji czasu pracy przedstawionego przez pozwaną służyły dowody zgłaszane przez powodów w postaci zeznań świadków.

Weryfikacji dokumentacji dotyczącej ewidencji czasu pracy i dokonywanych przez pozwaną wypłat należności na rzecz powodów oraz pozostałych dowodów i rozbieżności między nimi dokonała biegła. Dopiero zatem bezpośrednio przed ostatnią rozprawą powodowie mieli możliwość dokonania oceny możliwości dalszego dowodzenia swoich twierdzeń. Z uwagi na upływ czasu nie doszło do podważenia przez powodów wiarygodności dokumentacji przedstawionej przez pozwaną, co znalazło odzwierciedlenie w ocenie dowodów dokonanej przez Sąd I instancji, nie kwestionowanej w tym zakresie przez strony, a co skutkowało oddaleniem powództwa M. D. (1) w całości i powództwa K. G. w znaczącej części.

Zarówno zatem charakter sprawy, jej zawilość, subiektywne przekonanie powodów o słuszności zgłoszonych w pozwanych roszczeń, uzasadniało zastosowanie przez Sąd I instancji w danej sprawie w odniesieniu do powodów przepisu art. 102 k.p.c.

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił charakter niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, iż nie doszło do naruszenia przez Sąd I instancji reguł z art. 102 k.p.c. W okolicznościach danej sprawy nie można uznać, iż zastosowanie powołanego przepisu byłoby rażąco niesprawiedliwe (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 roku, III CZ 10/12, Biuletyn SN 2012, nr 4, s. 7).

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. art. 394² § 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 385 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne.

O kosztach obu postępowań zażaleniowych orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. Z § 13 ust. 2 pkt. 1 i z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461) – stan prawny aktualny w dacie wszczęcia postępowania w danej instancji.